

Βιβλιοπαρουσίαση

Αντώνης Μεταξάς, Θέματα Ευρωπαϊκού Δικαίου, Νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Κριτική προσέγγιση. Κρατικές ενισχύσεις - Τηλεπικοινωνίες - Δημόσιες Συμβάσεις - Κοινωνικό Δικονομικό Δίκαιο. Πρόλογος Καθηγητή Χ. Γ. Χρυσανθάκη, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2005 (Μ. Κεκελέκης).

Το νέο βιβλίο του *Αντ. Μεταξά*, «ΘΕΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ», πραγματεύεται, αναλύοντας κριτικά συγκεκριμένες σημαντικές αποφάσεις του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), σειρά νομικών ζητημάτων ιδιαίτερης θεωρητικής αλλά και πρακτικής σημασίας. Στο πλαίσιο της εν λόγω εξαιρετικά ενδιαφέρουσας συγγραφικής προσπάθειας αναλύεται πρόσφατη, προσεκτικά επιλεγμένη νομολογία του ΔΕΚ που αφορά κυρίως το δίκαιο των κρατικών ενισχύσεων, αλλά και τις τηλεπικοινωνίες, τις δημόσιες συμβάσεις καθώς και το ιδιαίτερα ενδιαφέρον ζήτημα της ενεργητικής νομιμοποίησης ιδιωτών για την άσκηση προσφυγής ακυρώσεως κατά κοινοτικών κανονιστικών πράξεων. Πρόκειται για θέματα που αναφέρονται σε επίκαιρους τομείς του κοινοτικού δικαίου με έντονη όμως επίδραση και στις εθνικές έννομες τάξεις. Τα θέματα αυτά, αν και έχουν ενδιαφέρουσες παραμέτρους, μέχρι στιγμής έχουν τύχει μάλλον περιορισμένης επεξεργασίας στην ελληνική νομική βιβλιογραφία. Τούτο είναι αναντίστοιχο προς την επιστημονική και πρακτική τους σημασία αλλά και προς το ενδιαφέρον που έχει επιδειχθεί γι' αυτά στην ευρωπαϊκή επιστημονική κοινότητα.

Η επιλογή του συγγραφέα να αναλύσει βασικά νομικά θέματα που αναφέρονται σε επιμέρους κλάδους του κοινοτικού δικαίου επί τη βάση της νομολογίας του ΔΕΚ δικαιολογείται απόλυτα από την επισήμανση στην οποία προβαίνει ο ίδιος στο εισαγωγικό του σημείωμα: Πράγματι, η ιδιαίτερη συμβολή του ΔΕΚ στη συγκρότηση και εμβάθυνση της κοινοτικής έννομης τάξης και, μέσω αυτού, στη συνολική διαδικασία της ευρωπαϊκής ενοποίησης αλλά και στην αμοιβαία προσέγγιση των εθνικών εννόμων τάξεων αποτελεί «κοινή παραδοχή για κάθε μελετητή του κοινοτικού φαινομένου». Είναι όμως εξίσου σαφές, όπως εύστοχα παρατηρεί ο *Αντ. Μεταξάς*, ότι «η ουσιαστική κατανόηση του κοινοτικού δικαίου και η ανάδειξη των συνεκτικών του δομών "διέρχεται" υποχρεωτικά μέσα από τη μελέτη και ανάλυση της νομολογίας του Δικαστηρίου και την εμβάθυνση στις

ερμηνευτικές προσεγγίσεις που αυτό κατά περίπτωση υιοθετεί».

Ο συγγραφέας με αφορμή την ανάλυση των συγκεκριμένων αποφάσεων, πραγματοποιεί εκτενείς αναφορές στον κάθε φορά κρίσιμο νομικό προβληματισμό που απασχόλησε το Δικαστήριο. Πέρα όμως από αυτό, ελέγχονται κριτικά συναφείς επιστημονικές απόψεις και παρατίθεται πλούσια (κυρίως) ξενόγλωσση βιβλιογραφία, γεγονός που διευκολύνει την περαιτέρω συγκριτική εμβάθυνση από τον ενδιαφερόμενο αναγνώστη. Από τον τρόπο της παρουσίασης και το περιεχόμενο της επιστημονικής ανάλυσης καθίσταται σαφής ο άμεσος επηρεασμός της εθνικής έννομης τάξης από τα κανονιστικά δεδομένα του κοινοτικού δικαίου και τις σχετικές ερμηνευτικές διαγνώσεις του ΔΕΚ. Έτσι επιβεβαιώνεται για ακόμη μία φορά η θέση ότι σε ένα ευρύτατο πλαίσιο νομικών ζητημάτων δεν υφίστανται πλέον αμιγώς εθνικές προσεγγίσεις στον ενιαίο ευρωπαϊκό χώρο. Ένα ζήτημα ταυτόχρονα νομικό και πολιτικό.

Τα ισάριθμα κεφάλαια του βιβλίου φέρουν τους εξής τίτλους: *I. Κρατικές ενισχύσεις για παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας: Νομική αντιμετώπιση υπό το πρίσμα των περί κρατικών ενισχύσεων κοινοτικών διατάξεων*, σελ. 15-41, *II. Διασύνδεση τηλεπικοινωνιακών δικτύων: Επιβολή υποχρεώσεων σε τηλεπικοινωνιακό πάροχο με σημαντική ισχύ στην αγορά*, σελ. 43-72, *III. Η πρόσφατη νομολογία των κοινοτικών δικαστηρίων επί της ενεργητικής νομιμοποίησης φυσικών και νομικών προσώπων προς άσκηση ακυρωτικής προσφυγής κατά κοινοτικών κανονιστικών πράξεων: Μια κριτική θεώρηση*, σελ. 73-104, *IV. Ανάκτηση παρανόμων κρατικών ενισχύσεων: Βασικές συντεταγμένες της νομικής προβληματικής και σχετική νομολογία του ΔΕΚ*, σελ. 105-136, *V. Συμβάσεις δημοσίων έργων και κοινοτικό δίκαιο: Διαπλοκή εθνικού και κοινοτικού κανονιστικού πλαισίου και σχετική νομολογία του ΔΕΚ*, σελ. 137-179, *VI. Επέκταση της υποχρέωσης επιστροφής παρανόμων κρατικών ενισχύσεων: Η νεώτερη πρακτική της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και η σχετική νομολογιακή προσέγγιση του ΔΕΚ*, σελ. 181-227, *VII. Κρατικές αντισταθμίσεις για παροχή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος: Η νεώτερη τοποθέτηση του ΔΕΚ σε μια επίκαιρη και πρακτικά σημαντική προβληματική*, σελ. 229-280. Το βιβλίο ολοκληρώνεται με τον εκτενή βιβλιογραφικό κατάλογο και με ένα χρήσιμο θεματικό ευρετήριο όρων.

Όπως γίνεται φανερό από την παράθεση των τί-

των των επιμέρους κεφαλαίων, η συγκεκριμένη επιστημονική εργασία αποτελεί ένα ιδιαίτερα αξιόλογο παράδειγμα πρωτότυπης θεωρητικής ενασχόλησης, μέσα από το διάλογο με τη νομολογία, με προβλήματα που χρήζουν συνεχούς και διεξοδικότερης ανάλυσης, όχι μόνο λόγω του επιστημονικού τους ενδιαφέ-

ροντος αλλά και της πρακτικής τους σπουδαιότητας για τον εφαρμοστή του δικαίου.

Μιχάλης Κεκελέκης
Δ.Ν., Λέκτορας, Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης
Μάαστριχτ, Ολλανδία